

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi alkoholilain ja keskioluesta annetun lain muuttamisesta sekä päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakiehdotuksen yhtenä tarkoituksena on helpottaa alkoholiastioiden hoitoa käytännössä sekä vähentää niiden käsittelyyn ja hoitoon liittyvää byrokratiaa. Alkoholilain ja keskioluesta annetun lain osalta esitykseen sisältyy muutosehdotuksia, joilla on vain vähäistä alkoholipoliittista merkitystä. Alkoholilainsäädännön laajempaa uudistamista selvittämään hallituksella on tarkoitus asettaa erillinen komitea.

Esityksessä ehdotetaan sallittavaksi alkoholijuomien vähittäismyyntiä velaksi yhteisöille. Ottaen huomioon matkailulliset ja muut erityiset syyt ehdotetaan, että myös väkevien alkoholijuomien anniskelu voitaisiin sallia rautateiden ravintola-vaunussa. Lisäksi on katsottu tarkoituksenmukaiseksi ehdottaa alkoholijuomien anniskeluajan aikaistamista kello kahdestatoista tavanomaisen lounasajankohdan alkuun eli kello yhteentoista.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholilain säännöstä, joka koskee alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan asetettavien tilintarkas-

tajien lukumäärää ja asettamismenettelyä. Tilintarkastajien lukumäärää ehdotetaan lisättäväksi nykyisestä neljästä viiteen. Samalla tilintarkastajien asettamismenettelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneuvosto asettaisi kaikki tilintarkastajat. Nykyisin sekä valtioneuvosto että alkoholiyhtiö valitsevat kumpikin kaksi tilintarkastajaa ja heille varamiehen.

Esityksen mukaan valtioneuvosto antaisi vuosittain eduskunnalle päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen. Kertomukseen on tarkoitus sisällyttää alkoholiolojen kehitystä koskevien tietojen lisäksi myös muiden päihdeolojen käyttötilannetta koskevia tietoja sekä kuvaus toimenpiteistä, joihin on ryhdytty ja suunniteltu ryhdyttävän päihdeolojen käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Tavoitteena on tällä tavoin parantaa eduskunnan mahdollisuuksia seurata ja ohjata päihdeoloja.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1987.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1. Lakiehdotuksen perustelut	8
1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	3	1.1. Alkoholilaki	8
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3	1.2. Laki keskioluesta	11
1.2. Muutoksen syyt	4	1.3. Laki päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle	11
1.2.1. Yleistä	4	2. Voimaantulo	12
1.2.2. Alkoholiyhtiön hallinnon ja tilien tarkastaminen	4	3. Sääntämisjärjestys	12
1.2.3. Päihdeolojen seuranta ja kehittäminen	4	LAKITEKSTIT	13
1.3. Asian valmistelu	5	1. Laki alkoholilain muuttamisesta	13
1.3.1. Yleistä	5	2. Laki keskioluesta annetun lain muuttamisesta	16
1.3.2. Alkoholiyhtiön hallinnon ja tilien tarkastaminen	6	3. Laki päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle	17
1.3.3. Päihdeoloja koskeva kertomusmenetely	6	LIITE	18
2. Esityksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset	7	Rinnakkaistekstit	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8	1. Laki alkoholilain muuttamisesta	18
		2. Laki keskioluesta annetun lain muuttamisesta	23

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmisteelu

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Alkoholilain (459/68) 1 §:n mukaan alkoholi-juoma on yli 2.25 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävä, nautittavaksi aiottu juoma. Mietoja alkoholijuomia ovat enintään 17 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävät juomat. Keskioluesta annetun lain (462/68), jäljempänä keskiolutlaki, 1 §:n mukaan keskioluella tarkoitetaan alkoholi-juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2.25 mutta alle 3.7 painoprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholilain 15 §:n mukaan alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan asetetaan vuosittain neljä tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä. Valtioneuvosto valitsee kaksi tilintarkastajaa määräten samalla toisen heistä puheenjohtajaksi sekä yhden varamiehen. Muut tilintarkastajat ja toisen varamiehen valitsee yhtiökokous. Käytännössä toinen valtioneuvoston valitsema tilintarkastaja on ollut valtiontalouden tarkastusviraston edustaja ja toinen yhtiökokouksen valitsema tilintarkastaja sosiaali- ja terveysministeriössä toimiva virkamies.

Alkoholilain 34 §:n 3 momentissa säädetään, että alkoholijuomien myynti velaksi on kielletty. Alkoholilain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan saa mietoja alkoholijuomia anniskella rautateiden ravintolavaunussa aterioitsijoille. Alkoholijuomien anniskelua ei saa aloittaa alkoholilain 47 §:n 1 momentin mukaan ennen kello kahtatoista. Olutta saa kuitenkin alkoholiyhtiön hallintoneuvoston määräämin rajoituksin anniskella kello yhdeksästä alkaen. Saman pykälän 2 momentin mukaan erityisten syiden sitä vaatiessa alkoholiyhtiö voi poikkeuksellisesti antaa oikeuden aloittaa kaikkien alkoholijuomien anniskelu ennen kello kahtatoista.

Alkoholilain 53 §:n mukaan tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelupaikan yhteydessä järjestää ainoastaan ensimmäisen luokan ravintolas- ja vain erityisen luvan nojalla. Luvan myöntää

hakemuksesta enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan lääninhallitus.

Alkoholilain 27 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämillään ehdoilla myöntää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijalle luvan tuoda maahan ja tullivara-rostossa säilyttää aluksen muonavaroina tarkoitettuja alkoholijuomia. Saman pykälän 3 momentin mukaan alkoholiyhtiö voi sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin ja rajoituksin antaa suostumuksensa laivakauppiaille tuoda maahan ja tullivara-rostossa säilyttää alkoholijuomia alkoholilain 58 §:ssä mainittuun tarkoitukseen. Alkoholilain 58 §:n nojalla laivakauppialla on oikeus myydä sanotun lain nojalla hankkimaansa alkoholijuomaa ulkomaan liikenteessä olevalle alukselle sen muonitukseen käytettäväksi. Alkoholilain 70 §:n 2 momentin (678/76) ja 3 momentin mukaisesti edellä mainittujen toimintojen valvonta kuuluu alkoholiyhtiölle ja sosiaali- ja terveysministeriölle. Vastaavat valvontasäännökset keskioluen osalta sisältyvät keskiolutlain 39 §:n 2 momenttiin (679/76). Käytännössä on kuitenkin valvonnassa ollut eräiltä osin päällekkäisyyttä sosiaali- ja terveysministeriön, tullin ja alkoholiyhtiön kesken. Tullilainsäädännön nojalla myös tullin tehtävänä on valvoa muonitusvarastoja.

Alkoholilain 85 §:ään sisältyvät muun muassa rangaistussäännökset alkoholijuomien luvattomasta välittämisestä. Keskiolutlain 20 §:n 2 momenttiin (404/81) sisältyy taas säännös keskioluen välittämisestä. Alkoholilain 95 §:n 4 momentissa säädetään arvonkonfiskaatiosta. Säännöstä on oikeuskäytännössä sovellettu eri tavalla. Alkoholilain 102 §:n mukaan menetetyksi tuomittu, ulosmitattu tai muutoin valtiolle joutunut alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle, joka suorittaa siitä alkoholiyhtiön hallintoneuvoston määräämän hinnan.

Alkoholiyhtiön hallintoneuvoston tehtävänä on alkoholilain 11 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaan antaa vuosittain valtioneuvostolle kertomus alkoholilojen kehityksestä sekä niistä erityisistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty alkoholilain 5 §:ssä määritellyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Lain 5 §:n mukaan alkoholiasioita hoidet-

taessa ja järjestettäessä on pyrittävä siihen, että alkoholista aiheutuvat haitat ja vauriot muodostuvat mahdollisimman vähäisiksi.

Alkoholilain 16 §:ssä säädetään, että lain 11 §:n 12 kohdassa tarkoitetun kertomuksen antamisesta eduskunnalle säädetään erikseen. Alkoholiyhtiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle annetun lain (460/68) mukaisesti valtioneuvoston toimesta annetaan vuosittain eduskunnalle alkoholiyhtiön kertomus alkoholilolajien kehityksestä. Kertomus on sisältänyt pääasiassa alkoholiyhtiön toimialaa koskevia tietoja. Viime aikoina siihen on sisällytetty myös tietoja sosiaali- ja terveydenhuollossa toteutetuista alkoholipoliittisista toimenpiteistä.

1.2. Muutoksen syyt

1.2.1. Yleistä

Hallitus antoi eduskunnalle 30 päivänä marraskuuta 1984 esityksen alkoholilainsäädännön muuttamisesta (hall.es. 245/1984 vp.). Eduskuntakäsittelyn yhteydessä kävi kuitenkin selville, että esitykseen sisältyvät eräät säännökset olivat siinä määrin kiistanalaisia, ettei niiden toteuttaminen käytännössä olisi ollut mahdollista. Tämän vuoksi hallitus peruutti 5 päivänä joulukuuta 1985 sanotun esityksen.

Edellä mainittuun esitykseen sisältyi kuitenkin sellaisia muutosehdotuksia, joiden tarkoituksena oli helpottaa alkoholiasioiden hoitoa käytännössä sekä vähentää niiden käsittelyyn ja hoitoon liittyvää byrokratiaa. Näiden säännösten tarkistaminen on osoittautunut tarpeelliseksi, osittain jopa välttämättömäksi, tässä vaiheessa. Lisäksi alkoholilainsäädännön muutosehdotukseen ovat syynä eräät uudet sosiaali- ja terveysministeriölle tehdyt esitykset, joiden tavoitteena on niin ikään alkoholiasioiden nykyistä joustavampi hoitaminen. Monet tehdyistä ehdotuksista ovat lähinnä teknisiä tarkistuksia, joilla ei ole laajempaa alkoholipoliittista merkitystä.

Hallituksen tarkoituksena on asettaa erillinen komitea valmistelemaan alkoholilainsäädännön laajempaa uudistamista. Komitean tehtävänä olisi selvittää alkoholiasioita hoidettaessa esiintyneet organisatoriset, toiminnalliset ja valvontaan liittyvät epäkohdat sekä tehdä tarvittavat muutosehdotukset.

1.2.2. Alkoholiyhtiön hallinnon ja tilien tarkastaminen

Alkoholiyhtiön hallintoneuvosto päätti 24 päivänä marraskuuta 1983 keskittää etanolin valmistuksen kahden tuotantolaitoksen sijasta yhteen tuotantoyksikköön siten, että samanaikaisesti parannetaan sivutuotteiden hyödyntämistä. Ottaen huomioon asian laajakantoisuuden alkoholiyhtiön hallintoneuvosto päätti alistaa etanolitehdashankkeesta tekemänsä päätöksen valtioneuvoston hyväksyttäväksi alkoholilain 11 §:n 2 momentin mukaisesti. Maaliskuun 30 päivänä 1984 tekemällä päätöksellä valtioneuvosto hyväksyi alkoholiyhtiön etanolitehdashanketta koskeneen päätöksen. Samalla valtioneuvosto kuitenkin edellytti, että hankkeen tai yhtiön teollisuustoimen kannattavuutta seurataan erillään yhtiön muusta toiminnasta myöhemmin valtion ja yhtiön välillä sovittavalla tavalla. Tarkoituksena on, että alkoholiyhtiön teollisuustoiminnan ulkoisesta seurannasta vastaisi kauppa- ja teollisuusministeriö. Käytännön valvonnan tukemiseksi on tarpeen lisätä alkoholiyhtiön tilintarkastajien lukumäärää nykyisestä neljästä viiteen.

Alkoholilain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaa alkoholiyhtiön tilinpäätöksen ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä sekä muusta yhtiön hallinnon ja siitä tehdyn tilin aiheuttamasta toimenpiteestä ja vuosivoiton käytämisestä. Osakeyhtiölain (734/78) mukaan omistajajaltoa käyttää yhtiökokous, jonka tehtäviin kuuluvat muun muassa edellä mainitut toimenpiteet sekä pääsääntöisesti myös tilintarkastajien valinnan suorittaminen. Koska yhtäältä ei ole tarkoituksenmukaista pitää tilintarkastajien valintaa kahden eri toimielimen, valtioneuvoston ja alkoholiyhtiön, suoritettavana eikä toisaalta myöskään erottaa valintaa muista taloudellisista omistajajaltoa koskevista tehtävistä, tulisi alkoholiyhtiön osalta tilintarkastajien valinnan tapahtua kokonaisuudessaan valtioneuvostossa.

1.2.3. Päihdeolojen seuranta ja kehittäminen

Alkoholilain 5 §:n mukaan alkoholiasioita hoidettaessa ja järjestettäessä on pyrittävä siihen, että alkoholista aiheutuvat haitat ja vauriot muodostuvat mahdollisimman vähäisiksi. Alkoholiyhtiön hallintoneuvoston tehtävänä on alkoholilain 11 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaan antaa vuosittain valtioneuvostolle kertomus alkoholilolajien kehityksestä sekä niistä erityisistä toimen-

piteistä, joihin on ryhdytty alkoholilain 5 §:ssä määritellyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Alkoholiyhtiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle annetun lain nojalla annetaan vuosittain eduskunnalle alkoholiyhtiön kertomus alkoholiolojen kehityksestä.

Vuoden 1987 alusta voimaan tulevan päihdehuoltolain (41/86) 2 §:n mukaan päihhteellä tarkoitetaan alkoholiuomaa sekä muuta päihtymistarkoituksessa käytettävää ainetta. Tällaisia aineita ovat alkoholin lisäksi huumausaineet, lääkkeet sekä tekniset liuottimet.

Kaikkien päihhteiden ongelmakäytön syynä ovat yleensä toisiaan muistuttavat sosiaaliset tekijät. Päihhteiden ongelmakäyttäjät ovat usein niin sanottuja sekakäyttäjiä ja käyttävät samanaikaisesti useita eri päihhteitä. Sosiaali- ja terveystalitiikan kannalta päihhteiden käyttöä on tarkasteltava kokonaisuutena.

Päihdehuoltoa koskevan lain uudistaminen laajentaa päihhteiden ongelmakäyttöä ehkäisevää työtä sekä lisää sosiaali-, terveys- ja raittiustöiden, alkoholiyhtiön sekä muiden päihdeolojen kehittämistä koskevien tahojen yhteistyön tarvetta.

Alkoholi- ja muun päihdepolitiikan suunnitteluun, ohjaamiseen ja toteuttamiseen liittyy puutteita, joihin myös eduskunnan talousvaliokunta on jo pitkään kiinnittänyt huomiota. Antaessaan mietintönsä (TaVM 8/1982 vp.) alkoholiyhtiön hallintoneuvoston alkoholiolojen kehityksestä vuonna 1981 antaman kertomuksen johdosta eduskunnan talousvaliokunta jakoi alkoholipolitiikan ehkäisevään ja korjaavaan alkoholipolitiikkaan. Talousvaliokunta on näin korostanut sitä, että alkoholihaittojen vähentäminen edellyttää alkoholipolitiikan kehittämistä laajapohjaisesti. Talousvaliokunnan mielestä eduskunnalle annettavaan kertomukseen tulisi saada nykyistä enemmän tietoja korjaavasta alkoholipolitiikasta ja kertomukseen olisi muutoinkin sisällytettävä enemmän sosiaalisia ja kansanterveydellisiä painotuksia alkoholin käytön seurauksista. Myös jo olemassa olevia seurantatietoja olisi talousvaliokunnan käsityksen mukaan tehokkaasti käytettävä hyväksi alkoholipoliittisissa päätöksenteossa.

Koko päihdepolitiikka voidaan alkoholipolitiikan tavoin jakaa ehkäisevään ja korjaavaan toimintaan. Ehkäisevää ja korjaavaa päihdepolitiikkaa toteuttavat sosiaali- ja terveysviranomaisten lisäksi sisäasiainministeriön alainen poliisi ja valtiovarainministeriön alainen tulli samoin kuin oikeus- ja opetusviranomaiset. Alkoholin ja muiden päihhteiden käyttöä ehkäisevää opetus-, tie-

dotus- ja valistustyötä toteuttavat alkoholiyhtiö, raittiustöiden ja terveydenhuollon viranomaiset sekä laajenevassa määrin sosiaali- ja opetusviranomaiset. Kansalaisjärjestöjen osuus päihdekysymystä koskevassa tiedottamisessa on kasvanut.

Eduskunnan mahdollisuuksia seurata päihdeoloja ja ohjata päihdepolitiikkaa parantaisi alkoholioloja koskevan kertomuksen laajentaminen kaikkia päihhteitä käsittäväksi. Eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi olisi kertomukseen sosiaali- ja terveysviranomaisten toimenpiteitä koskevien tietojen lisäksi liitettävä selostus opetusministeriön, sisäasiainministeriön ja valtiovarainministeriön hallinnonaloilla sekä alkoholiyhtiössä suoritetuista ja suunnitelluista toimenpiteistä päihdehaittojen ehkäisemiseksi.

1.3. Asian valmistelu

1.3.1. Yleistä

Esitys on laadittu pääasiassa alkoholiyhtiön, apulaisoikeuskanslerin ja liikenneministeriön sosiaali- ja terveysministeriölle tekemien alkoholilainsäädännön tarkistamishdotusten pohjalta. Esitystä valmisteltaessa on kiinnitetty huomiota eduskunnan talousvaliokunnan kannanottoihin sen käsitellessä alkoholiyhtiön kertomuksia alkoholiolojen kehityksestä. Useimmat lakiehdotukseen kootut säännökset ovat peräisin hallituksen 5 päivänä joulukuuta 1985 peruuttamasta alkoholilainsäädännön muutosesityksestä. Nämä säännökset ovat luonteeltaan joko teknisiä tarkistuksia tai niillä on vain vähäistä alkoholipoliittista merkitystä.

Alkoholiyhtiön hallintoneuvosto on tehnyt sosiaali- ja terveysministeriölle 7 päivänä maaliskuuta 1986 alkoholilainsäädännön tarkistamishdotuksen, johon lähinnä sisältyvät alkoholiasioiden käytännön hoidon kannalta tarpeelliset muutosehdotukset. Useimmat näistäkin ehdotuksista sisältyivät jo edellä mainittuun hallituksen esitykseen. Alkoholipoliittisesti merkittävimpänä uutena ehdotuksena yhtiön esitykseen sisältyy alkoholilain alkoholijuomien velaksimyyntiä koskevan säännöksen tarkistaminen.

Apulaisoikeuskansleri on tehnyt 17 päivänä toukokuuta 1985 sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen, että ministeriö ryhtyisi toimenpiteisiin alkoholilain 95 §:n 4 momentin muuttamiseksi siten, että säännös antaisi lainsoveltajalle harkintavallan käyttää arvonkonfiskaatiota luvattomasti nautittuun alkoholiin silloin, kun sen määrä on

vähäinen. Apulaisoikeuskanslerin esityksessä todetaan, että virallisten syyttäjien oikeuskanslerille osoittamissa kirjoituksissa ja tiedusteluissa on tuotu esiin näkökohtia siitä, miten alkoholilain 95 §:n 4 momentissa säädettyä arvokonfiskaatiota on sovellettu tai tulisi soveltaa alkoholilain 99 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettujen kieltojen vastaisesti nautittuun alkoholiin. Samassa yhteydessä on esitetty arviointia siitä, onko alkoholi- ja kriminaalipoliittisesti mielekästä soveltaa nauttimisrikkomuksiin arvokonfiskaatiota siten, että luvattomasti nautitun alkoholin arvo on aina, silloinkin kun se on varsin vähäinen, tuomittava valtiolle menetetyksi. Koska sen enempää alkoholi- kuin kriminaalipoliittisesti ei näyttäisi olevan ehdottomia esteitä sille, että arvokonfiskaation soveltaminen, erityisesti kiinnittäen huomiota tyypillisimpiin alkoholin nauttimisrikkomuksiin, voitaisiin säätää harkinnanvaraiseksi, apulaisoikeuskansleri on tehnyt edellä mainitun esityksen.

Liikenneministeriö on katsonut 25 päivänä helmikuuta 1986 sosiaali- ja terveysministeriölle tekemässään anniskeluvoikeuksien laajentamista koskevassa esityksessään muun muassa, että kehitettäessä matkustajapalveluja kokonaisuudessaan on matkustajille järjestettävä myös riittävän korkeatasoiset tarjoilupalvelut junissa. Samalla liikenneministeriö on todennut, että Valtionrautateiden keskeisenä tavoitteena on matkustajapalvelun nostaminen yleiselle kansainväliselle tasolle. Liikenneministeriö esittää alkoholilain 42 §:ää muutettavaksi siten, että mietojen alkoholijuomien lisäksi rautateiden ravintolavaunuissa voitaisiin sallia myös väkevien alkoholijuomien anniskelu samoilla edellytyksillä, kuin se on sallittu sanotun pykälän 3 momentin tarkoittamissa sisävesiliikenteessä olevissa aluksissa. Lisäksi liikenneministeriö esittää poistettavaksi pykälästä rajoituksen, jolla alkoholijuomien anniskelu on sidottu ruuan tarjoiluun.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi lakiehdotuksesta lausunnot lähes kahdeltakymmeneltä eri taholta, joista valtaosa edusti viranomaisia. Lausunnoissa suhtauduttiin pääosin myönteisesti valmisteltuun lakiehdotukseen. Esitystä on sosiaali- ja terveysministeriössä tarkistettu lausuntojen pohjalta.

1.3.2. *Alkoholiyhtiön hallinnon ja tilien tarkastaminen*

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 14 päivänä elokuuta 1984 työryhmän, jonka tehtäväksi tuli selvittää, miten alkoholiyhtiön etanolitehdas-hankkeen kannattavuutta voidaan seurata yhtiön erillisen tulosvastoallisen yksikön puitteissa, sekä tehdä tähän liittyvät ehdotukset. Työryhmä sai tehtävänsä suoritetuksi 21 päivänä maaliskuuta 1985 (työryhmämuistio 1985:4 STM).

Työryhmä katsoi, että oman erillisen tulosvastoallisen yksikön perustaminen etanolitehdas-hankkeelle ei ole tarpeellista. Sen sijaan hankkeen ja vastaavasti alkoholiyhtiön koko teollisuustoiminnan kannattavuutta tulisi valvoa normaalein laskentateknisin keinoin. Työryhmän ehdotuksen mukaan ulkoisesta seurannasta vastaisi kauppa- ja teollisuusministeriö, jolle alkoholiyhtiö toimittaisi tarvittavat tuloslaskelmat ja raportit. Samanaikaisesti käytännön valvonnan tukemiseksi tulisi yhtiön tilintarkastajien määrää lisätä nykyisestä neljästä viiteen. Uusi tilintarkastaja edustaisi kauppa- ja teollisuusministeriötä.

Lisäksi työryhmä katsoi, että alkoholilain muuttamisen yhteydessä, jota tilintarkastajien lisääminen edellyttää, olisi mahdollista selvittää, onko nykyinen tilintarkastajien asettamismenettely syytä säilyttää vai tulisiko valtioneuvoston asettaa kaikki tilintarkastajat.

1.3.3. *Päihdeoloja koskeva kertomusmenettely*

Eduskunnan talousvaliokunta antaessaan mietintönsä alkoholiyhtiön kertomuksesta vuodelta 1981 korosti alkoholihaittojen vähentämisen edellyttävän alkoholipolitiikan laajapohjaista kehittämistä.

Käsitellessään alkoholiyhtiön kertomusta alkoholilojen kehityksestä vuonna 1982 eduskunnan talousvaliokunta kiinnitti mietinnössään (TaVM 6/1983 vp.) huomiota siihen, että kertomuksesta puuttuivat alkoholipolitiikan kannalta erittäin keskeiset tiedot esimerkiksi terveydenhuollon ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon toteuttamista alkoholipoliittisista toimenpiteistä. Talousvaliokunnan käsityksen mukaan myös haitatiedot olivat puutteellisia. Kun näiden asioiden hoito ei talousvaliokunnan mukaan kuulu alkoholiyhtiölle, valiokunta katsoi, ettei ole tarkoituksenmukaista vaatia tämantapaisten tietojen sisällyttämistä nykymuotoiseen kertomukseen ja esitti kertomusmenettelyä uudistettavaksi siten,

että nykyisen hallintoneuvoston kertomuksen sijasta valtioneuvosto antaisi vuosittain eduskunnalle alkoholipoliittisen kertomuksen.

Eduskunnan talousvaliokunta on myös käsitellessään alkoholiyhtiön kertomusta alkoholilolien kehityksestä vuonna 1984 pitänyt sosiaali- ja terveysministeriön päihdepoliittisen merkityksen korostamista tärkeänä. Talousvaliokunta on mietinnössään (TaVM 16/1985 vp.) katsonut, että ministeriön ja alkoholiyhtiön keskinäistä suhdetta alkoholipoliitikassa tulee tarkistaa pyrkimyksenä viranomaisten vastuunalaisuuden vahvistaminen. Talousvaliokunnan mukaan on samalla tarkoituksenmukaista selvittää, tuleeko alkoholilolien kehitystä koskevan kertomuksen lisäksi valtioneuvoston antaa yleisempi päihdepolitiikkaa koskeva kertomus, jossa voitaisiin käsitellä päihteitä kokonaisuutena mukaan lukien sellaiset alkoholihaittojen torjuntaan liittyvät kysymykset, jotka eivät välittömästi kuulu alkoholiyhtiön toimialaan.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama alkoholihaittojen seurantarjestelmää suunnitellut työryhmä, joka luovutti muistionsa (työryhmämuistio 1986:5 STM) 27 päivänä maaliskuuta 1986 otti myös kantaa alkoholi- ja päihdepoliittiseen kertomusmenettelyyn. Työryhmä ehdotti, että alkoholiyhtiön hallintoneuvoston vuosittain valtioneuvostolle antaman kertomuksen lisäksi, mikäli päihdepoliittisen suunnittelun ja seurannan tehostaminen katsotaan tarpeelliseksi, eduskunnalle annetaan valtioneuvoston kertomus päihdeolojen kehityksestä sekä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tai suunniteltu ryhdyttävän päihteiden aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Kertomuksen tulisi sisältää ehkäisevää ja korjaavaa päihdepolitiikkaa suorittavien viranomaisten ja muiden tahojen selostukset ja kehitysnäkymiä koskevat kannanotot.

2. Esityksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset

Alkoholiyhtiön etanolitehdashankkeelle ei ole tarkoitus perustaa erillistä tulosvastuullista yksikköä. Kysymyksessä olevan hankkeen ja alkoholiyhtiön koko teollisuustoiminnan kannattavuutta tullaan valvomaan normaalein laskentateknisin keinoin. Ulkoisesta seurannasta vastaisi kauppa- ja teollisuusministeriö, jolle alkoholiyhtiö toimittaisi tarvittavat tuloslaskelmat ja raportit. Käytännön valvonnan tukemiseksi ehdotetaan alkoholiyhtiön tilintarkastajien määrää lisättäväksi neljästä viiteen. Tällöin uusi tilintarkastaja edustaisi kauppa- ja teollisuusministeriötä. Samalla alkoholiyhtiön tilintarkastajien asettamismenettelyä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että valtioneuvosto määräisi kaikki tilintarkastajat.

Päihdepolitiikan seurannan kehittämiseksi ehdotetaan, että eduskunnalle annettaisiin vuosittain valtioneuvoston kertomus päihdeolojen kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty ja suunniteltu ryhdyttävän päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Alkoholiyhtiön hallintoneuvosto antaisi edelleen alkoholilain 11 §:n 1 momentin 12 kohdan nojalla valtioneuvostolle vuosittain kertomuksen alkoholilolien kehityksestä sekä niistä erityisistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty alkoholilain 5 §:ssä määritellyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Päihdeolojen kehitystä koskevaan kertomukseen sisällytettäisiin alkoholiyhtiön alkoholilolien kehitystä koskeva kertomus.

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä olisi koota ja esitellä edellä mainittu kertomus, jossa otettaisiin huomioon päihdeolojen kehittämiseen osallistuvien viranomaisten esitykset ja alkoholiyhtiön kertomus. Kertomuksen kokoamisesta ministeriölle tulevat lisätehtävät voidaan hoitaa ministeriön sisäisin järjestelyin.

Alkoholilain 17 §:n mukaan valtioneuvosto määrää alkoholiyhtiön tilintarkastajien palkkiot, jotka alkoholiyhtiö suorittaa. Esityksen taloudelliset vaikutukset rajoittuvat yhden tilintarkastajan palkkiosta aiheutuviin lisäkustannuksiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Alkoholilaki

1 §. Alkoholilain 1 §:n mukaan eri alkoholi-

juomien alkoholipitoisuudet on ilmoitettu painoprosentteina. Alkoholipitoisuudet ilmaistaan nykyisin eri maissa yleensä tilavuusprosentteina. Poikkeuksia tästä pääsäännöstä edustavat Ruotsi,

Suomi ja Tanska. Tosin näiden maiden kansallisissa tullitariffeissa on Tulliyhteistyöneuvoston (CCC) suosituksesta otettu käyttöön tilavuusprosentit.

Saadun selvityksen mukaan tilavuusprosenttijärjestelmä antaa painoprosentteja todellisemman kuvan juoman sisältämästä alkoholimäärästä. Kansainvälisen käytännön mukaisesti maassamme on ryhdytty käyttämään tilavuusprosentteja kotimaisten alkoholijuomien etiketeissä.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan 1 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että siirrytään tilavuusprosenttijärjestelmään määriteltäessä alkoholipitoisia aineita. Järjestelmän muutos olisi lähinnä teknisluontoinen toimenpide, joka edistäisi Suomen tilastojen kansainvälistä vertailukelpoisuutta.

Ehdotetun muutoksen johdosta alkoholipitoisen aineen alkoholipitoisuuden alarajaksi tulisi 2,25 painoprosentin sijasta 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Mietojen ja väkevien alkoholijuomien rajana tulisi esityksen mukaan olemaan 17 painoprosentin sijasta 21 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Tilavuusprosentteina ilmaistuna keskioluen alkoholipitoisuuden tulee olla alle 4,7 tilavuusprosenttia. Samalla ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan lain 3—6 luvussa tarkoitettun alkoholijuoman ylärajaksi määrätään nykyisinkin käytännössä noudatettu 60 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Lisäksi ehdotetaan, että alkoholilain 1 §:ää muutettaisiin siten, että nykyisin 2—4 ja 6 momentissa olevat miedon ja väkevän alkoholijuoman, keskioluen, vahvan oluen, alkoholipitoisen aineen sekä alkoholittoman juoman määritelmät siirrettäisiin 1 §:n 1 momenttiin.

15 §. Pykälän 1 momentin mukaan alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan asetetaan vuosittain neljä tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä. Valtioneuvosto valitsee kaksi tilintarkastajaa ja yhden varamiehen sekä määrää samalla toisen valitsemistaan tilintarkastajista puheenjohtajaksi. Muut tilintarkastajat ja toisen varamiehen valitsee alkoholiyhtiön yhtiökokous.

Etanolitehdashanketta selvittäneen työryhmän kannan mukaisesti ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että tilintarkastajien lukumäärää lisättäisiin nykyisestä neljästä viiteen. Tarkoituksenmukaisuussyistä ehdotetaan lisäksi momenttia muutettavaksi siten, että valtioneuvosto asettaisi kaikki viisi tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä.

Alkoholilain 15 §:n 1 momentissa ei tilintarkastajille ole asetettu kelpoisuusehtoja. Osakeyhtiö-

tiölain 4 § edellyttää, että yhtiössä, jonka sidottu oma pääoma on enemmän kuin 2 000 000 markkaa, tulee vähintään yhden yhtiökokouksen valitseman tilintarkastajan olla Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että yhden alkoholiyhtiön tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

16 §. Kuten edellä yleisperustelujen kohdassa 2 on mainittu, ehdotetaan säädettäväksi, että alkoholiyhtiön kertomuksen sijasta valtioneuvosto antaa vuosittain eduskunnalle kertomuksen päihdeolojen kehityksestä. Tämän vuoksi ehdotetaan 16 § kumottavaksi tarpeettomana.

27 §. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan, mikäli ulkomailta saapuvan matkustajan ja ulkomaan liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluvan mukanaan omaa tarvettaan varten tuoma alkoholimäärä ylittää maksuitta maahan tuotavaksi sallitun määrän, on ylimenevältä osalta suoritettavasta maksusta voimassa, mitä 4 momentissa on säädetty. Viimeksi mainitun momentin mukaan alkoholiyhtiön tehtävänä on vahvistaa maksun suuruus. Maksua olisi kuitenkin voitava myös korottaa alkoholilain nojalla tietyissä tilanteissa. Kun alkoholilain 27 § antaa mahdollisuuden vain yksinkertaisen maksun perimiseen, ehdotetaan pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäväksi lisäys, jossa säädettäisiin, että maksun korottamisesta silloin, kun maahan saapuva henkilö on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa, on voimassa, mitä tullilaissa säädetään.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämillään ehdoilla myöntää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijalle luvan tuoda maahan ja tullivarastossa säilyttää aluksen muonavaroina tarkoitettuja alkoholijuomia. Pykälän 3 momentin mukaan alkoholiyhtiö voi myöntää sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin ja rajoituksin vastaavan oikeuden laivakauppiaille.

Esityksessä ehdotetaan muonitusvarastojen valvonta siirrettäväksi sosiaali- ja terveysministeriöltä ja alkoholiyhtiöltä kokonaan tullin tehtäväksi. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 2 ja 3 momentti yhdenmukaisuussyistä yhdistettäväksi siten, että tullihallitus myöntäessään ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijalle tai laivakauppiaille luvan muonitusvaraston pitoon voisi harkintansa mukaan sallia myös ulkomaan liikenteessä olevien alusten muonavaroina tarkoitettu-

jen alkoholijuomien maahantuonnin ja säilyttämisen sanotuissa varastoissa.

Alkoholilaisissa ei ole säännöstä muonitusvarastonhaltijan korvausvastuusta, kun varastossa on ilmennyt vajausta. Epäkohdan korjaamiseksi ehdotetaan alkoholilain 27 §:n 3 momentiksi otettavaksi säännös, joka koskisi muonitusvarastoissa tapahtuneiden vajausten korvaamisvastuuta. Säännöksen mukaan varastonpitäjän olisi suoritettava vajauksesta valtiolle korvauksena määrä, joka vastaa alkoholiyhtiön hallintoneuvoston vahvistamaa 4 momentissa tarkoitettua maksua.

34 §. Pykälän 3 momentissa säädetty kielto myydä alkoholijuomaa velaksi, panttia vastaan tai vaihtokaupalla perustuu sosiaalisiin syihin ja on tarkoitettu ostajan suojaksi.

Käteismaksumenettely on osoittautunut kuitenkin hankalaksi silloin, kun alkoholia toimitetaan esimerkiksi valtion tai kuntien edustustarkoituksiin. Valtion edustustiloihin alkoholijuomat on käytännön syistä jouduttu toimittamaan laskutusmyyntinä. Käteismaksumenettely on osoittautunut epäkäytännölliseksi myös liikelaitosten alkoholiosastojen yhteydessä. Koska edellä mainituissa tapauksissa ei ole alkoholipoliittisia syitä vaatia käteismaksua, ehdotetaan momenttia tarkistettavaksi velaksimyyntikiellon osalta siten, että alkoholijuomien velaksimyynti julkisille ja yksityisille yhteisöille olisi mahdollista sen mukaan kuin alkoholiyhtiön hallintoneuvosto tarkemmin ohjeissaan määrää. Tarkoituksena on, että alkoholijuomien myynti velaksi olisi mahdollista lähinnä silloin, kun on kysymys valtion edustustilojen sekä kuntien ja suurten yritysten määrältään tavanomaisia suuremmista alkoholiosastoista. Perusteet velaksimyyntiin harkittaisiin erikseen jokaisen yksittäistapauksen osalta.

42 §. Alkoholilain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan rautateiden ravintolavaunussa saa anniskella aterioitsijoille mietoja alkoholijuomia. Alkoholilainsäädännössä on ainoastaan edellä mainitussa säännöksessä alkoholijuomien anniskelu sidottu ruuan tarjoiluun. Matkustajapalveluja kehitettäessä tulisi matkustajille järjestää myös riittävän korkeatasoiset tarjoilupalvelut junissa. Tämän vuoksi liikenneministeriön käsityksen mukaan rautateiden ravintolavaunuihin tulisi olla mahdollisuus saada kaikkien alkoholijuomien anniskelu oikeudet samoilla edellytyksillä kuin alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voi nykyisin sallia pykälän 3 momentin (432/78) nojalla väkevien alkoholijuomien anniskelun sisävesiliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa. Samalla tulisi pykälän 1 momentin 2 kohdasta poistaa

maininta alkoholijuomien anniskelun sitomisesta ruuan tarjoiluun.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutettavaksi siten, että rautateiden ravintolavaunuissa alkoholijuomien anniskelu ei olisi enää sidottu ruuan tarjoiluun. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voisi sallia väkevien alkoholijuomien anniskelun myös rautateiden ravintolavaunussa, jos matkailulliset tai muut erityiset syyt sitä puoltavat ja jos ravintolavaunun ravitsemisliikkeen harjoittamiseen tarkoitetut tilat täyttävät sellaiset vaatimukset, jotka ovat edellytyksenä tällaisen anniskelun sallimiseen yleensä ravitsemisliikkeissä.

47 §. Kaikkia alkoholijuomia saa 47 §:n 1 momentin mukaan anniskella kello kahdestatoista lähtien. Olutta voidaan kuitenkin anniskella kello yhdeksästä alkaen alkoholiyhtiön mahdollisesti määräämin rajoituksin. Pykälän 2 momentin mukaan alkoholiyhtiö voi poikkeuksellisesti antaa oikeuden kaikkien alkoholijuomien anniskeluun ennen kello kahtatoista.

Yleisen käytännön mukaisesti varsinainen lounasaika rajoittuu kello yhdentoista ja neljäntoista välille, mistä johtuen suuri osa anniskeluravintoista on avoinna lounastarjoilua varten jo kello yhdestätoista lähtien. Nykyinen säännös estää muun muassa ruuan kanssa yleisesti käytettävien mietojen viinien anniskelun ennen kello kahtatoista. Rajoitusta on arvosteltu erityisesti elinkeinon mutta myös asiakkaiden taholta varsinkin vilkkaina turistikausina sekä suuria kokouksia ja niiden lounastilaisuuksia järjestettäessä. Nykyisin joudutaan kysymyksessä olevissa tapauksissa pyytämään poikkeuslupa alkoholiyhtiöltä. Jos muidenkin alkoholijuomien kuin oluen anniskelu sallittaisiin jo kello yhdestätoista, muutos vähentäisi tarvetta poikkeuslupien hankkimiseen.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan 47 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että alkoholijuomien anniskelu voitaisiin aloittaa kello yhdestätoista. Muutosehdotuksen johdosta ehdotetaan tarkistettavaksi pykälän 2 momenttia.

53 §. Ravintolat ovat pyrkineet usein ensimmäiseen luokkaan vain saadakseen tanssiluvan. Alkoholinkulutuksen vähentämistavoitteen kannalta ei ole välttämätöntä asettaa anniskelupaikkoja muodollisin perustein eriarvoiseen asemaan tanssilaisuuksien järjestämisluvan suhteen. Luvan myöntämistä harkittaessa on ensisijaisesti otettava huomioon alkoholipoliittiset näkökohdat. Näin ollen ehdotetaan 53 §:ää muutettavaksi niin, että tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi-

ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelu-paikan yhteydessä järjestää ainoastaan erityisen poliisipiirin päällikön myöntämän luvan perusteella, jos tämä on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Voimassa olevan säännöksen mukaan lääninhallitus myöntää edellä mainitut luvat.

58 §. Alkoholilain 58 §:n mukaan laivakauppiaille ei ole oikeutta myydä alkoholijuomia toisille laivakauppiaille. Laivakauppiaiden kansainvälisen kilpailukyvyn tehostamiseksi ja palvelujen parantamiseksi tulisi laivakauppiaille olla mahdollisuus keskinäiseen alkoholijuomien kauppaan ja siirtoihin tullin valvonnan alaisesta muonitusvarastosta toiseen varastoon. Tämä tekisi laivakauppiaiden keskinäisen yhteistoiminnan nykyistä joustavammaksi ja tarkoituksenmukaisemmaksi sekä mahdollistaisi liiketaloudellisesti edulliset yhteisöt. Näin ollen ehdotetaan, että laivakauppiaille annettaisiin oikeus myydä alkoholilainsäädännön nojalla hankkimaansa alkoholijuomaa ulkomaaan liikenteessä olevien alusten lisäksi myös toiselle laivakauppiaille.

Nykyisten säännösten mukaan ei ole pidettävä täysin riidattomana, että laivakauppialla on oikeus myydä suoraan alukselle tapahtuvan myynin lisäksi alkoholijuomia myös aluksen haltijan muonitusvarastoon sieltä edelleen aluksen haltijan omien alusten muonitukseen käytettäväksi. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälään otettavaksi nykyisen käytännön vahvistava säännös siitä, että laivakauppias voi myydä alkoholijuomia myös aluksen haltijalle eikä yksinomaan alukselle.

70 §. Ottaen huomioon tullilainsäädännön sekä pykälän 2 ja 3 momentin säännökset alkoholijuomia sisältävien muonitusvarastojen valvonnasta on havaittavissa eräiltä osin päällekkäisyyttä sosiaali- ja terveysministeriön, tullin ja alkoholiyhtiön kesken. Kun tulliviranomaiset käyttänessä lähes yksinomaan hoitavat valvonnan kaikkien muonitusvarastojen osalta sosiaali- ja terveysministeriön ja alkoholiyhtiön harjoittaman valvonnan ollessa lähinnä muodollista, tulisi valvonta keskittää tulliviranomaisten tehtäväksi. Tämän vuoksi ehdotetaan 70 §:n 2 ja 3 momenttia muutettavaksi siten, että muonitusvarastoja koskeva valvonta jäisi yksinomaan tullin tehtäväksi tullilain (573/78) 24 §:n nojalla.

Vuonna 1978 lisättiin alkoholilain 59 §:ään uusi 2 momentti, jonka mukaan alkoholijuomien anniskelu sallittiin suomalaisessa Suomen ja ulkomaiden välillä liikennöivässä junassa myöhemmin annettavan asetuksen asettamissa puitteissa. Tämän vuoksi ehdotetaan 70 §:n 2 momentin

valvontasäännökseen tehtäväksi tätä koskeva lisäys.

85 §. Luvattomasta välittämisestä myös siinä tapauksessa, että se tapahtuu ilman palkkiota, on rangaistuksena 85 §:n mukaan enintään kaksi vuotta vankeutta. Tämä johtaa siihen, että asia on tavanomaisessa järjestyksessä saatettava tuomioistuimessa käsiteltäväksi. Poliisin taholta eri yhteyksissä esitetyn kannan mukaan tällaiset vähäisinä pidettävät lainrikkomukset, joista pääsääntöisesti seuraa vähäinen sakkorangaistus, tulisi voida käsitellä rangaistussäätöasioina. Se on kuitenkin mahdollista vain sellaisten rikosten osalta, joissa rangaistusmaksimi on kuusi kuukautta vankeutta.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan 85 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan ilman palkkiota tapahtuvasta alkoholijuoman tai väkiviinan välittämisestä henkilölle, jolle 34 §:n mukaan ei saa alkoholijuomaa myydä, tuomittaisiin sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Samalla ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutosehdotuksen johdosta täsmennettäväksi.

95 §. Pykälän 4 momentin mukaan milloin rikosentekijä on hukannut tai hävittänyt sanotun pykälän 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden tai se on sen arvoa vastaavasta vastikkeesta luovutettu toiselle taikka jos sitä saman pykälän 3 momentin mukaan ei voida tuomita menetetyksi, tuomitaan omaisuuden asemesta sen arvo menetetyksi. Nykyisessä muodossaan lainkohta on ollut tulkinnanvarainen ja sitä koskeva oikeuskäytäntö epäyhtenäinen.

Sen enempää alkoholi- kuin kriminaalipoliittisesti ei näyttäisi olevan ehdottomia esteitä sille, että arvokonfiskaation soveltaminen, erityisesti kiinnittäen huomiota tyyppillisimpiin alkoholin nauttimisrikkomuksiin, voitaisiin säätää harkinnanvaraiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 4 momenttiin tehtäväksi lisäys, joka antaisi lainsoveltajalle harkintavallan käyttää arvokonfiskaatiota luvattomasti nautittuun alkoholiin silloin, kun sen määrä on vähäinen.

102 §. Nykyisen 102 §:n mukaan valtiolle menetetyksi tuomittu alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle, joka maksaa siitä hallintoneuvoston määräämän hinnan. Sama koskee muulla tavoin, esimerkiksi löytötavaralain tai tullilain nojalla valtiolle joutunutta sekä ulosmitattua alkoholijuomaa tai väkiviinaa.

Menetetyksi tuomittu alkoholijuoma luovutetaan alkoholiyhtiölle käytännössä vain, jos se on avaamattomassa pullossa. Muissa tapauksissa juo-

ma hävitetään alkoholilain 96 §:n (251/79) nojalla.

Yhtiö maksaa sille luovutetuista juomista vain vähäisen hinnan, enimmillään neljä markkaa pullolta, koska niillä on yhtiölle vain vähäinen käyttöarvo etikan raaka-aineena. Juomista saatujen varojen edelleen tilittamisestä aiheutuu täytäntöönpanoviranomaisille kustannuksia, jotka ylittävät varojen määrän. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vastaisuudessa menetetyksi tuomittu ja valtiolle muutoin joutunut alkoholijuoma tai väkiviina luovutettaisiin alkoholiyhtiölle korvaukselta, jolloin tilitysjärjestelmää voitaisiin yksinkertaistaa. Sen sijaan ulosmitatuista aineista alkoholiyhtiö maksaisi, kuten tähänkin asti, niiden vähittäismyyntihinnan.

1.2. Laki keskioluesta

1 §. Keskiolulain 1 §:n mukaan keskioluen alkoholipitoisuudet on ilmoitettu painoprosenteina. Kohdassa 1.1. esitettyihin alkoholilain 1 §:n muutosehdotuksen perusteluihin viitaten ehdotetaan pykälässä keskioluen alkoholipitoisuus ilmoitettavaksi tilavuusprosentteina.

11 §. Alkoholilain 27 §:n muutosehdotuksen johdosta ehdotetaan 11 §:ään tehtäväksi vajauksesta johtuvaa korvausvelvollisuutta koskeva lisäys.

14 §. Alkoholilain 37 §:n 4 momentin mukaan lääninhallituksella on oikeus markkinain, toripäivien tai sotilaskuljetusten vuoksi tai milloin muut senkaltaiset syyt niin vaativat enintään kuudeksi päiväksi kerrallaan kieltää alkoholijuomien vähittäismyynti kunnassa. Keskiolulaisissa ei ole vastaavaa säännöstä.

Alkoholilain alaisen vähittäismyyntin ollessa jollakin paikkakunnalla kiellettyä on puuttuvien alkoholijuomien nauttimista pyritty korvaamaan keskioluen nauttimisella. Kuitenkin keskioluen nauttimisella erityisesti tapahtumissa, joissa nuorisokoontuu, on ollut lähes samanlainen järjestyksen säilymistä haittaava vaikutus kuin muiden alkoholijuomien nauttimisella.

Jotta myös keskioluen vähittäismyyntiä voitaisiin rajoittaa erityisten syiden sitä vaatiessa ehdotetaan, että keskiolulain 14 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa viitattaisiin alkoholilain 37 §:n 4 momenttiin.

19 §. Keskiolulaista puuttuu säännös siitä, että alkoholiyhtiö voi rajoittaa keskioluen myyntiaikaa. Lain 19 §:n nojalla keskiolutta saa myydä sinä aikana, jona vähittäismyyntipaikka pidetään

avoinna yleisölle. Nykyään voimassa oleva myyntiajan rajoitus perustuu alkoholiyhtiön ja Kaupan Keskusvaliokunnan yhteisesti sovittuun suositukseen. Edellä olevan johdosta pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että alkoholiyhtiön hallintoneuvostolle annetaan mahdollisuus rajoittaa myyntiaikaa.

20 §. Pykälän 2 momentin (404/81) mukaan keskioluen välittäminen henkilölle, joka on ilmeisesti kahdeksaatoista vuotta nuorempi tai joka on alkoholin tai muun päihdyttävän aineen vaikutuksen alainen, on kielletty myös ilman palkkiota. Alkoholilain 36 §:n (403/81) mukaan alkoholijuoman välittäminen palkkiota vastaan on kielletty. Keskiolulaisissa ei ole säännöstä, joka kieltäisi alkoholilain 36 §:n mukaisesti keskioluen välittämisen palkkiota vastaan. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että keskioluen välittäminen kiellettäisiin myös palkkiota vastaan.

32 §. Säännöksen nojalla keskiolutta on lupa anniskella sinä aikana, kun ravitsemisliike pidetään avoinna yleisölle. Alkoholipoliittisista syistä ehdotetaan säännöstä muutettavaksi niin, että alkoholiyhtiöllä olisi mahdollisuus rajoittaa aniskelu-aikaa ravitsemisliikkeissä. Tarvittaessa alkoholiyhtiö voi antaa määräyksiä anniskeluajasta myös muiden anniskelu-oikeuden saaneiden paikkojen kuin ravitsemisliikkeiden osalta.

39 §. Pykälän 2 momenttia (679/76) ehdotetaan tarkistettavaksi alkoholilain 70 §:n kohdalla tehdyn muutosehdotuksen mukaisesti siltä osin, kun kysymys on tullilaisissa tarkoitettujen muonitusvarastojen valvonnasta.

1.3. Laki päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle

1 §. Päihdeolojen seurannan ja suunnittelun tehostamiseksi ehdotetaan, että eduskunnalle annettaisiin vuosittain valtioneuvoston kertomus päihdeolojen kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty ja suunniteltu ryhdyttäväksi päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Kertomukseen sisällytettäisiin alkoholin käyttöä koskevien tietojen lisäksi tietoja muiden päihteiden käytöstä. Kertomukseen tulisi sisällyttää myös päihdeolojen kehittämistä koskevat keskeiset suunnitelmat. Kertomuksen osana olisi alkoholiyhtiön kertomus alkoholilojen kehityksestä.

2 §. Alkoholin ja muiden päihteiden käytön aiheuttaessa haittoja ja edellyttäessä toimenpitei-

tä useilla yhteiskunnan alueilla ehdotetaan kertomusmenettelyä laajennettavaksi koskemaan kaikkia päihdeolojen kehittämiseen osallistuvia hallinnonaloja.

3 §. Sosiaali- ja terveysministeriö kokoaisi ja esittelisi kertomuksen. Kertomuksen valmistelusta huolehtisivat sosiaali- ja terveysministeriön ohella myös muut päihdeolojen kehittämiseen osallistuvat hallinnonalat. Kertomuksen valmistelussa otettaisiin huomioon alkoholiyhtiön alkoholiolojen kehitystä koskeva kertomus.

4 §. Ehdotetulla lailla kumottaisiin laki alkoholiyhtiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle.

2. Voimaantulo

Esityksen sisältämät kolme lakia ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1987.

Esityksessä ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön alkoholilain 27 §:n 2 momentin ja

keskioluesta annetun lain 11 §:n nojalla aluksen haltijalle myöntämä lupa jäisi voimaan toistaiseksi. Lupa olisi voimassa enintään kaksi vuotta lain voimaantulosta. Vastaavalla tavalla meneteltäisiin alkoholiyhtiön alkoholilain 27 §:n 3 momentin ja keskiolutlain 11 §:n nojalla laivakauppiaille myöntämän suostumuksen suhteen.

3. Säättämisjärjestys

Hallituksen käsityksen mukaan tulisi laki päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle säätää valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyssä järjestyksessä, koska mainittu laki merkitsisi eduskunnan tehtävien sisälön muuttumista ja samalla tehtävien laajenemista alkoholiolojen seurannasta päihdeolojen seurantaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain (459/68) 1 §, 4 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 34 §:n 3 momentti, 42 §:n 1 momentin 2 kohta ja 3 momentti, 47 §:n 1 ja 2 momentti, 53 ja 58 §, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 85 §:n 1 momentti, 95 §:n 4 momentti ja 102 §,

sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 3 momentti 7 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa laissa (432/78) ja 70 §:n 2 momentti 13 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (678/76), sekä

lisätään 85 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alkoholijuomalla* nautittavaksi aiottua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia;

2) *miedolla alkoholijuomalla* enintään 21 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää alkoholi-juomaa;

3) *väkevällä alkoholijuomalla* yli 21 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää alkoholi-juomaa;

4) *oluella* pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholi-juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia;

5) *keskioluella* alle 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää olutta;

6) *vahvalla oluella* vähintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää olutta;

7) *väkiwiinalla* etyylialkoholia tai etyylialkoholin vesiliuosta, jossa on tätä alkoholia enemmän

kuin 2,8 tilavuusprosenttia ja jota liuosta ei ole aiottu alkoholi-juomana nautittavaksi;

8) *alkoholivalmisteella* tuotetta, jossa on enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia mutta joka ei ole alkoholi-juomaa eikä väkiwiinaa ja joka ei ole denaturoitua;

9) *alkoholipitoisella aineella* 1—8 kohdassa tarkoitettuja aineita ja tuotteita; sekä

10) *alkoholittomalla juomalla* juomaa, joka ei sisällä lainkaan tai sisältää enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Jäljempänä 3—6 luvussa tarkoitettu alkoholi-juoma saa sisältää enintään 60 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholipitoinen aine on denaturoitua kun siihen on lisätty sosiaali- ja terveysministeriön määräämiä aineita tarkoituksella tehdä alkoholi-pitoinen aine nautittavaksi kelpaamattomaksi tai kun sosiaali- ja terveysministeriö aineen kokoonmuksen perusteella on sen hyväksynyt denaturoi-duksi alkoholipitoiseksi aineeksi.

4 §

Keskioleusta säädetään erikseen.

15 §

Valtioneuvosto asettaa vuosittain alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan viisi tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä. Samalla valtioneuvosto määrää yhden tilintarkastajista puheenjohtajaksi. Yhden tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

27 §

Alkoholiyhtiön lisäksi saa alkoholijuomaa tuoda maahan:

1) ulkomailta saapuva matkustaja ja ulkomaan liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluva mukanaan omaa tarvettaan varten sen mukaan kuin asetuksella säädetään; mikäli näin maahan tuotava alkoholimäärä ylittää maksuitta maahan tuotavaksi sallitun määrän on ylimenevältä osalta suoritettavasta maksusta voimassa, mitä 4 momentissa on säädetty; jos maahan saapuva henkilö on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa, on maksun korottamisesta voimassa, mitä tullilaissa (573/78) on säädetty;

Sellainen ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltija sekä laivakauppias, jolle tullihallitus on määräämillään ehdoilla myöntänyt luvan pitää tullilaissa tarkoitettua muonitusvarastoa, saa tuoda maahan ja sanotussa varastossa säilyttää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen muonavaroiksi tarkoitettuja alkoholijuomia.

Vajauksesta, joka todetaan 2 momentissa tarkoitettussa muonitusvarastossa, on varastonpitäjän suoritettava valtiolle korvauksena määrä, joka vastaa alkoholiyhtiön hallintoneuvoston vahvistamaa 4 momentissa tarkoitettua maksua.

34 §

Alkoholijuomaa ei saa myydä velaksi tai panttia vastaan eikä myöskään vaihtokaupalla. Sen mukaan kun alkoholiyhtiön hallintoneuvosto tarkemmin määrää, alkoholijuomien velaksimyynti on kuitenkin sallittu yhteisöille.

42 §

Sen lisäksi mitä edellä 40 ja 41 §:ssä on säädetty, saa anniskella:

2) mietoja alkoholijuomia rautateiden ravintolavaunussa; sekä

Alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voi määräämnsä ehdoin sallia myös väkevien alkoholijuomien anniskelun 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa rautateiden ravintolavaunussa ja 3 kohdassa tarkoitettussa matkustaja-aluksessa, jos matkailulliset tai muut erityiset syyt sitä puoltavat ja jos ravintolavaunun tai aluksen ravitsemisliikkeen harjoittamiseen tarkoitettut tilat täyttävät sellaiset vaatimukset, jotka ovat edellytyksenä tällaisen anniskelun sallimiseen yleensä ravitsemisliikkeissä.

47 §

Anniskelua ei saa aloittaa ennen kello yhtätoista. Olutta saa kuitenkin alkoholiyhtiön hallintoneuvoston mahdollisesti määräämin rajoituksin anniskella kello yhdeksästä alkaen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, voi alkoholiyhtiö erityisten syiden sitä vaatiessa poikkeuksellisesti antaa oikeuden aloittaa kaikkien alkoholijuomien anniskelun ennen kello yhtätoista.

53 §

Tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelupaikan yhteydessä järjestää ainoastaan erityisen luvan nojalla, jos luvan myöntäminen on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Luvan myöntää poliisipiirin päällikkö hakemuksesta enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

58 §

Edellä 27 §:n 2 momentissa ja 57 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla laivakauppialla on oikeus myydä tämän lain nojalla hankkimaansa alkoholijuomaa ulkomaan liikenteessä olevalle alukselle, aluksen haltijalle ja toiselle 27 §:n 2 momentissa tarkoitettulle laivakauppialle käytettäväksi ulkomaan liikenteessä olevan aluksen muonitukseen.

70 §

Alkoholijuoman valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, myynnin, mainonnan, käytön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen samoin kuin mainontaa ja muuta myynninedistä-

mistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen välittömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Edellä 27 §:n 2 momentissa tarkoitetun maahantuonnin, varastoinnin sekä laivakauppiaan maahantuomien alkoholijuomien myynnin valvonnasta huolehtii tullilaitos. Myynnin ja mainonnan valvonnasta samoin kuin mainontaa ja muuta myyminen edistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen valvonnasta Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevilla suomalaisissa aluksissa ja junissa huolehtii sosiaali- ja terveysministeriö siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Väkiviinan, 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen alkoholivalmisteiden ja 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, myynnin, käytön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen välittömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Yhtiön tähän valvontatehtävään asettamat ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät tarkastajat toimivat virkamiehen vastuulla.

85 §

Joka luvattomasti myy tai muutoin korvausta tai hyvitystä vastaan luovuttaa taikka luvattomasti palkkiota vastaan välittää, kaupaksi tarjoaa tai kaupan pitää alkoholijuomaa tai väkiviinaa, on tuomittava *alkoholipitoisen aineen välittämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos joku välittää alkoholijuomaa tai väkiviinaa ilman palkkiota henkilölle, jolle alkoholijuomaa 34 §:n mukaan ei saa myydä, hänet on tuomitta-

va *alkoholipitoisen aineen välittämisestä ilman palkkiota* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

95 §

Milloin rikoksentehtäjä on hukannut tai hävittänyt 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden tai se on sen arvoa vastaavasta vastikkeesta luovutettu toiselle taikka jos sitä 3 momentin mukaan ei voida tuomita menetetyksi, on omaisuuden asemesta tuomittava sen arvo menetetyksi. Milloin 99 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti nautittu alkoholin määrä on vähäinen, saadaan sen arvo jättää menetetyksi tuomitsematta.

102 §

Ulosmitattu, menetetyksi tuomittu tai muutoin valtiolle joutunut alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle. Alkoholiyhtiö suorittaa ulosmitatusta alkoholijuomasta hallintoneuvoston määräämän hinnan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Alkoholilain 27 §:n 2 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriön aluksen haltijalle myöntämä lupa tai 3 momentin nojalla alkoholiyhtiön laivakauppiaille antama suostumus jää voimaan toistaiseksi, enintään kuitenkin kahdeksi vuodeksi tämän lain voimaantulosta.

2.

Laki

keskioluesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan keskioluesta 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (462/68) 1, 11 ja 19 §, 20 §:n 2 momentti, 32 § sekä 39 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 20 §:n 2 momentti 12 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (404/81) ja 39 §:n 2 momentti 13 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (679/76), sekä

lisätään 14 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan keskioluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 mutta alle 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

11 §

Mitä alkoholilain 27 §:ssä on säädetty alkoholijuomien maahantuonnista ja ulkomailta saapuneesta alkoholijuomaa sisältävästä lahja- tai muusta lähetyksestä ja sen luovuttamisesta vastaanottajalle sekä vajauksesta aiheutuvasta korvausvelvollisuudesta, on voimassa myös keskioluen osalta.

14 §

Mitä alkoholilain 37 §:ssä on säädetty alkoholijuomien vähittäismyynnin kieltämisestä tai rajoittamisesta, sovelletaan myös keskioluen vähittäismyynnissä.

19 §

Keskiolutta saa vähittäin myydä sinä aikana, jona vähittäismyyntipaikka, sen mukaan kuin vähittäiskaupan aukioloajasta on erikseen säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle, jollei alkoholiyhtiön hallintoneuvosto ole myyntiaikaa rajoittanut.

20 §

Keskioluen välittäminen palkkiota vastaan on kielletty, jollei tästä laista tai sen nojalla annetuista säännöksistä muuta johdu. Keskioluen välittäminen 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle on kielletty myös ilman palkkiota.

32 §

Keskioluen anniskelua saa toimittaa ravitsemisliikkeessä sinä aikana, jona tällainen liike, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle, jollei alkoholiyhtiö ole anniskeluaikaa rajoittanut. Tarvittavat määräykset anniskeluajasta muutoin antaa alkoholiyhtiö.

39 §

Tämän lain noudattamisen välittömästä valvonnasta, lukuunottamatta tullilaissa (573/78) tarkoitettuja muonitusvarastoja, huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Vähittäismyynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen paikallinen valvonta kuuluu kuitenkin lähinnä poliisille ja kunnallisille alkoholitarkastajille. Keskioluen myynti ja mainonta sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattaminen Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevilla suomalaisissa aluksissa ovat sosiaali- ja terveysministeriön valvonnassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Keskioluesta annetun lain 11 §:n nojalla sosiaali- ja terveysministeriön aluksen haltijalle myöntämä lupa tai alkoholiyhtiön laivakauppiaille antama suostumus jää voimaan toistaiseksi, enintään kuitenkin kahdeksi vuodeksi tämän lain voimaantulosta.

3.

Laki**päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Valtioneuvosto antaa vuosittain eduskunnalle kertomuksen päihdeolojen kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty ja suunniteltu ryhdyttäväksi päihdeiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Kertomukseen sisällytetään alkoholiyhtiön kertomus alkoholiolojen kehityksestä.

2 §

Päihdeolojen kehitystä koskeva kertomus sisältää tiedot niistä 1 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä, joihin on ryhdytty sosiaali- ja terveydenhuollossa, raittiustyössä, alkoholivalvonnassa, opetustoimessa, poliisin ja tullin toiminnassa sekä alkoholiyhtiössä.

3 §

Sosiaali- ja terveysministeriö kokoaa ja esittelee päihdeolojen kehitystä koskevan kertomuksen.

Kertomuksen valmistelusta huolehtivat sosiaali- ja terveysministeriö, opetusministeriö, sisäasiainministeriö ja valtiovarainministeriö.

Opetusministeriön, sisäasiainministeriön ja valtiovarainministeriön on toimitettava kertomusta koskevat esityksensä sosiaali- ja terveysministeriölle.

4 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Tällä lailla kumotaan alkoholiyhtiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle 26 päivänä heinäkuuta 1968 annettu laki (460/68).

Helsingissä 5 päivänä syyskuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Matti Puhakka*

1.

Laki alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain (459/68) 1 §, 4 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 34 §:n 3 momentti, 42 §:n 1 momentin 2 kohta ja 3 momentti, 47 §:n 1 ja 2 momentti, 53 ja 58 §, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 85 §:n 1 momentti, 95 §:n 4 momentti ja 102 §,

sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 3 momentti 7 päivänä kesäkuuta 1978 annetussa laissa (432/78) ja 70 §:n 2 momentti 13 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (678/76), sekä

lisätään 85 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) alkoholijuomalla nautittavaksi aiottua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2.25 painoprosenttia etyylialkoholia;

2) oluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2.25 painoprosenttia etyylialkoholia;

3) väkiviinalla etyylialkoholia tai etyylialkoholin vesiliuosta, jossa on tätä alkoholia enemmän kuin 2.25 painoprosenttia ja jota liuosta ei ole aiottu alkoholijuomana nautittavaksi; *sekä*

4) alkoholivalmisteella tuotetta, jossa on enemmän kuin 2.25 painoprosenttia etyylialkoholia, mutta joka ei ole alkoholijuomaa eikä väkiviinaa ja joka ei ole denaturoitua.

Alkoholijuomista enintään 17 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävät ovat mietoja ja muut väkeviä alkoholijuomia.

Ehdotus

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alkoholijuomalla* nautittavaksi aiottua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 *tilavuusprosenttia* etyylialkoholia;

2) *miedolla alkoholijuomalla enintään 21 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää alkoholijuomaa;*

3) *väkeväällä alkoholijuomalla yli 21 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää alkoholijuomaa;*

4) *oluella* pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 *tilavuusprosenttia* etyylialkoholia;

5) *keskioluella alle 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää olutta;*

6) *vahvalla oluella vähintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää olutta;*

7) *väkiviinalla* etyylialkoholia tai etyylialkoholin vesiliuosta, jossa on tätä alkoholia enemmän kuin 2,8 *tilavuusprosenttia* ja jota liuosta ei ole aiottu alkoholijuomana nautittavaksi;

8) *alkoholivalmisteella* tuotetta, jossa on enemmän kuin 2,8 *tilavuusprosenttia* etyylialkoholia mutta joka ei ole alkoholijuomaa eikä väkiviinaa ja joka ei ole denaturoitua;

9) *alkoholipitoisella aineella 1—8 kohdassa tarkoitettuja aineita ja tuotteita; sekä*

10) *alkoholittomalla juomalla juomaa, joka ei sisällä lainkaan tai sisältää enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.*

Jäljempänä 3—6 luvussa tarkoitettu alkoholi-juoma saa sisältää enintään 60 tilavuusprosenttia etyylialkoholia;

(nykyinen 2 mom. jää pois)

Voimassa oleva laki

Tässä laissa tarkoitetusta oluesta alle 3.7 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävä on keskiolutta ja vähintään 3.7 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävä vahvaa olutta.

Alkoholipitoisella aineella tarkoitetaan 1 momentissa määritellyjä aineita.

Alkoholipitoinen aine on denaturoitua kun siihen on lisätty sosiaali- ja terveysministeriön määräämiä aineita tarkoituksella tehdä alkoholipitoinen aine nautittavaksi kelpaamattomaksi tai kun sosiaali- ja terveysministeriö aineen kokoomuksen perusteella on sen hyväksynyt denaturoiduksi alkoholipitoiseksi aineeksi.

Alkoholittomalla juomalla tarkoitetaan tässä laissa juomaa, joka ei sisällä lainkaan tai sisältää enintään 2.25 painoprosenttia etyylialkoholia.

4 §.

Edellä 1 §:n 3 momentissa tarkoitetusta keskioluesta säädetään erikseen.

15 §.

Alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan asetetaan vuosittain neljä tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä. Valtioneuvosto valitsee kaksi tilintarkastajaa määräten samalla toisen heistä puheenjohtajaksi, sekä yhden varamiehen. Muut tilintarkastajat ja toisen varamiehen valitsee yhtiökokous.

16 §.

Edellä 11 §:n 12 kohdassa tarkoitetun kertomuksen antamisesta eduskunnalle säädetään erikseen.

27 §

Alkoholiyhtiön lisäksi saa alkoholijuomaa tuoda maahan:

1) ulkomailta saapuva matkustaja ja ulkomaan liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluva mukanaan omaa tarvettaan varten sen mukaan kuin asetuksessa säädetään. Mikäli näin maahan tuotava alkoholimäärä ylittää maksuitta maahan tuotavaksi sallitun määrän, on ylimenevältä osalta suoritettavasta maksusta voimassa, mitä 4 momentissa on säädetty;

Ehdotus

(nykyinen 3 mom. jää pois)

(nykyinen 4 mom. jää pois)

Alkoholipitoinen aine on denaturoitua kun siihen on lisätty sosiaali- ja terveysministeriön määräämiä aineita tarkoituksella tehdä alkoholipitoinen aine nautittavaksi kelpaamattomaksi tai kun sosiaali- ja terveysministeriö aineen kokoomuksen perusteella on sen hyväksynyt denaturoiduksi alkoholipitoiseksi aineeksi.

(nykyinen 6 mom. jää pois)

4 §

Keskioluesta säädetään erikseen.

15 §

Valtioneuvosto asettaa vuosittain alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan viisi tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä. Samalla valtioneuvosto määrää yhden tilintarkastajista puheenjohtajaksi. Yhden tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

(16 § kumotaan)

1) ulkomailta saapuva matkustaja ja ulkomaan liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluva mukanaan omaa tarvettaan varten sen mukaan kuin asetuksella säädetään; mikäli näin maahan tuotava alkoholimäärä ylittää maksuitta maahan tuotavaksi sallitun määrän on ylimenevältä osalta suoritettavasta maksusta voimassa, mitä 4 momentissa on säädetty; jos maahan saapuva henkilö on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa, on maksun korottamisesta voimassa, mitä tullilaissa (573/78) on säädetty;

Sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämillään

Sellainen ulkomaan liikenteessä olevan aluksen

Voimassa oleva laki

ehdoilla myöntää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijalle luvan tuoda maahan ja tullivarastossa säilyttää aluksen muonavaroina tarkoitetuista alkoholijuomista.

Sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin ja rajoituksin voi alkoholiyhtiö antaa suostumuksensa laivakauppiaille tuoda maahan ja tullivarastossa säilyttää alkoholijuomia 58 §:ssä mainittuun tarkoitukseen.

34 §.

Alkoholijuomaa ei saa myydä velaksi tai panttia vastaan eikä myöskään vaihtokaupalla.

42 §

Sen lisäksi mitä edellä 40 ja 41 §:ssä on säädetty, saa anniskella:

2) mietoja alkoholijuomia rautateiden ravintolavaunussa *aterioitsijoille*; sekä

Alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voi määräämnsä ehdoin sallia myös väkevien alkoholijuomien anniskelun 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa matkustaja-aluksessa, jos matkailulliset tai muut erityiset syyt sitä puoltavat ja jos aluksen ravitsemisliikkeen harjoittamiseen tarkoitetut tilat täyttävät sellaiset vaatimukset, jotka ovat edellytyksenä tällaisen anniskelun sallimiseen yleensä ravitsemisliikkeissä.

47 §.

Anniskelua ei saa aloittaa ennen kello kahta. Olutta saa kuitenkin alkoholiyhtiön hallintoneuvoston mahdollisesti määräämin rajoituksin anniskella kello yhdeksästä alkaen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on sanottu, voi alkoholiyhtiö erityisten syiden sitä vaatiessa poikkeuksellisesti antaa oikeuden aloittaa kaikkien alkoholijuomien anniskelu ennen kello kahdelta.

Ehdotus

haltija sekä laivakauppias, jolle tullihallitus on määräämällään ehdoilla myöntänyt luvan pitää tullilaissa tarkoitettua muonitusvarastoa, saa tuoda maahan ja sanotussa varastossa säilyttää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen muonavaroina tarkoitettuja alkoholijuomia.

Vajauksesta, joka todetaan 2 momentissa tarkoitettua muonitusvarastossa, on varastonpitäjän suoritettava valtiolle korvauksena määrä, joka vastaa alkoholiyhtiön hallintoneuvoston vahvistamaa 4 momentissa tarkoitettua maksua.

34 §

Alkoholijuomaa ei saa myydä velaksi tai panttia vastaan eikä myöskään vaihtokaupalla. *Sen mukaan kun alkoholiyhtiön hallintoneuvosto tarkemmin määrää, alkoholijuomien velaksimyynti on kuitenkin sallittu yhteisöille.*

42 §

Sen lisäksi mitä edellä 40 ja 41 §:ssä on

2) mietoja alkoholijuomia rautateiden ravintolavaunussa; sekä

Alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voi määräämnsä ehdoin sallia myös väkevien alkoholijuomien anniskelun 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa rautateiden ravintolavaunussa ja 3 kohdassa tarkoitetussa matkustaja-aluksessa, jos matkailulliset tai muut erityiset syyt sitä puoltavat ja jos ravintolavaunun tai aluksen ravitsemisliikkeen harjoittamiseen tarkoitetut tilat täyttävät sellaiset vaatimukset, jotka ovat edellytyksenä tällaisen anniskelun sallimiseen yleensä ravitsemisliikkeissä.

47 §

Anniskelua ei saa aloittaa ennen kello *yhtätoista*. Olutta saa kuitenkin alkoholiyhtiön hallintoneuvoston mahdollisesti määräämin rajoituksin anniskella kello yhdeksästä alkaen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on *säädetty*, voi alkoholiyhtiö erityisten syiden sitä vaatiessa poikkeuksellisesti antaa oikeuden aloittaa kaikkien alkoholijuomien *anniskelun* ennen kello *yhtätoista*.

Voimassa oleva laki

53 §.

Tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelupaikan yhteydessä järjestää ainoastaan *ensimmäisen luokan ravintolassa ja vain* erityisen luvan nojalla. Luvan myöntää hakemuksesta enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan lääninhallitus.

58 §.

Edellä 27 §:n 3 momentissa ja 57 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla laivakauppi-
aalla on oikeus myydä tämän lain nojalla hankki-
maansa alkoholijuomaa ulkomaanliikenteessä
olevalle alukselle sen muonitukseen käytettäväk-
si.

70 §

Alkoholijuoman valmistuksen, maahantuon-
nin, maastaviennin, myynnin, mainonnan, käy-
tön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen
samoin kuin mainontaa ja muuta myyntityöstä-
mistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen vä-
littömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö
sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Edellä 27
§:n 2 momentissa tarkoitetun maahantuonnin
välittömästä valvonnasta sekä myynnin, mainon-
nan ja mainontaa ja muuta myyntityöstä-
mistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen *välittö-
mästä* valvonnasta Suomen ja ulkomaiden välillä
kulkevista suomalaisissa aluksissa huolehtii *kui-
tenkin* sosiaali- ja terveysministeriö siten kuin
siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Väkiiviinan, edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoi-
tettujen alkoholivalmisteiden ja 1 §:n 5 momen-
tissa tarkoitettujen denaturoitujen alkoholipitoi-
sten aineiden valmistuksen, maahantuonnin,
maastaviennin, myynnin, käytön, varastoinnin,
hallussapidon ja kuljetuksen sekä 27 §:n 3 mo-
mentissa tarkoitettujen laivakauppi-
tuomien alkoholijuomien myynnin välittömästä
valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan
kuin asetuksella säädetään. Yhtiön tähän valvon-
tatehtävään asettamat ja sosiaali- ja terveysminis-
terion hyväksymät tarkastajat toimivat virkamie-
hen vastuulla.

Ehdotus

53 §

Tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita
sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelupaikan
yhteydessä järjestää ainoastaan erityisen luvan
nojalla, jos luvan myöntäminen on paikalliset
olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukai-
ta. Luvan myöntää poliisipiirin päällikkö hake-
muksesta enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

58 §

Edellä 27 §:n 2 momentissa ja 57 §:n 2
momentin 4 kohdassa tarkoitetulla laivakaup-
piaalla on oikeus myydä tämän lain nojalla
hankkimaansa alkoholijuomaa ulkomaan liiken-
teessä olevalle alukselle, aluksen haltijalle ja
toiselle 27 §:n 2 momentissa tarkoitetulle laiva-
kauppi-
aalle käytettäväksi ulkomaan liikenteessä
olevan aluksen muonitukseen.

70 §

Alkoholijuoman valmistuksen, maahantuon-
nin, maastaviennin, myynnin, mainonnan, käy-
tön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen
samoin kuin mainontaa ja muuta myyntityöstä-
mistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen vä-
littömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö
sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Edellä 27
§:n 2 momentissa tarkoitetun maahantuonnin,
varastoinnin sekä laivakauppi-
tuomien alkoholijuomien myynnin valvonnasta hu-
olehtii tullilaitos. Myynnin ja mainonnan valvon-
nasta samoin kuin mainontaa ja muuta myyntity-
östä-
mistoimintaa koskevan kiellon noudatta-
misen valvonnasta Suomen ja ulkomaiden välillä
kulkevista suomalaisissa aluksissa ja junissa hu-
olehtii sosiaali- ja terveysministeriö siten kuin
asetuksella tarkemmin säädetään.

Väkiiviinan, 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen
alkoholivalmisteiden ja 1 §:n 3 momentissa tar-
koitettujen denaturoitujen alkoholipitoisten ai-
neiden valmistuksen, maahantuonnin, maasta-
viennin, myynnin, käytön, varastoinnin, hallus-
sapidon ja kuljetuksen välittömästä valvonnasta
huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuk-
sella säädetään. Yhtiön tähän valvontatehtävään
asettamat ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväk-
symät tarkastajat toimivat virkamiehen vastuulla.

Voimassa oleva laki

85 §.

Joka luvattomasti myy tai muutoin korvausta tahi hyvitystä vastaan luovuttaa taikka luvattomasti välittää, kaupaksi tarjoaa tai kaupan pitää alkoholijuomaa tahi väkiviinaa, tuomittakoon alkoholipitoisen aineen myynnistä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

95 §.

Milloin rikoksenteijä on hukannut tai hävittänyt 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden tai se on sen arvoa vastaavasta vastikkeesta luovutettu toiselle taikka jos sitä 3 momentin mukaan ei voida tuomita menetetyksi, tuomittakoon omaisuuden asemesta sen arvo menetetyksi.

102 §.

Menetetyksi tuomittu tai muutoin valtiolle joutunut alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle, joka siitä suorittaa alkoholiyhtiön hallintoneuvoston määräämän hinnan.

Mitä 1 momentissa säädetään koskee myös ulosmitattuja sanottuja aineita.

Ehdotus

85 §

Joka luvattomasti myy tai muutoin korvausta tai hyvitystä vastaan luovuttaa taikka luvattomasti *palkkiota vastaan* välittää, kaupaksi tarjoaa tai kaupan pitää alkoholijuomaa tai väkiviinaa, *on tuomittava alkoholipitoisen aineen välittämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos joku välittää alkoholijuomaa tai väkiviinaa ilman palkkiota henkilölle, jolle alkoholijuomaa 34 §:n mukaan ei saa myydä, hänet on tuomittava alkoholipitoisen aineen välittämisestä ilman palkkiota sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

95 §

Milloin rikoksenteijä on hukannut tai hävittänyt 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden tai se on sen arvoa vastaavasta vastikkeesta luovutettu toiselle taikka jos sitä 3 momentin mukaan ei voida tuomita menetetyksi, *on omaisuuden asemesta tuomittava* sen arvo menetetyksi. Milloin 99 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti nautitun alkoholin määrä on vähäinen, *saadaan sen arvo jättää menetetyksi tuomitsematta.*

102 §

Ulosmitattu, menetetyksi tuomittu tai muutoin valtiolle joutunut alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle. *Alkoholiyhtiö suorittaa ulosmitatusta alkoholijuomasta hallintoneuvoston määräämän hinnan.*

(2 mom. jää pois)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Alkoholilain 27 §:n 2 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriön aluksen haltijalle myöntämä lupa tai 3 momentin nojalla alkoholiyhtiön laivakauppiaalle antama suostumus jää voimaan toistaiseksi, enintään kuitenkin kahdeksi vuodeksi tämän lain voimaantulosta.

2.

Laki

keskioluesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan keskioluesta 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (462/68) 1, 11 ja 19 §, 20 §:n 2 momentti, 32 § sekä 39 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 20 §:n 2 momentti 12 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (404/81) ja 39 §:n 2 momentti 13 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (679/76), sekä *lisätään* 14 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §.

Tässä laissa tarkoitetaan keskioluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,25, mutta alle 3,7 painoprosenttia etyylialkoholia.

11 §.

Mitä alkoholilain 27 §:ssä on säädetty alkoholijuomien maahantuonnista ja ulkomailta saapuneesta alkoholijuomaa sisältävästä lahja- tai muusta lähetyksestä ja sen luovuttamisesta vastaanottajalle, on voimassa myös keskioluen osalta.

14 §

Mitä alkoholilain 37 §:ssä on säädetty alkoholijuomien vähittäismyynnin kieltämisestä tai rajoittamisesta, sovelletaan myös keskioluen vähittäismyynnissä.

19 §.

Keskiolutta saa vähittäin myydä sinä aikana, jona vähittäismyyntipaikka, sen mukaan kuin kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukiolosta on säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle.

20 §

Keskioluen välittäminen 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle on kielletty myös ilman palkkiota.

Ehdotus

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan keskioluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 mutta alle 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

11 §

Mitä alkoholilain 27 §:ssä on säädetty alkoholijuomien maahantuonnista ja ulkomailta saapuneesta alkoholijuomaa sisältävästä lahja- tai muusta lähetyksestä ja sen luovuttamisesta vastaanottajalle *sekä vajauksesta aiheutuvasta korvausvelvollisuudesta*, on voimassa myös keskioluen osalta.

19 §

Keskiolutta saa vähittäin myydä sinä aikana, jona vähittäismyyntipaikka, sen mukaan kuin *vähittäiskaupan aukioloajasta on erikseen* säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle, *jollei alkoholiyhtiön hallintoneuvosto ole myyntiaikaa rajoittanut.*

20 §

Keskioluen välittäminen *palkkiota vastaan on kielletty, jollei tästä laista tai sen nojalla annetuista säännöksistä muuta johdu.* Keskioluen välittäminen 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle on kielletty myös ilman palkkiota.

Voimassa oleva laki

32 §.

Keskioluen anniskelua saa toimittaa ravitsemisliikkeessä sinä aikana, jona tällainen liike, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle. Tarvittavat määräykset anniskeluajasta muutoin antaa alkoholiyhtiö.

39 §

Tämän lain noudattamisen välittömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Vähittäismyynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen paikallinen valvonta kuuluu kuitenkin lähinnä poliisille ja kunnallisille alkoholitarkastajille. Keskioluen myynti ja mainonta sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattaminen Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevilla suomalaisissa aluksissa samoin kuin 11 §:ssä tarkoitettu ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijan keskioluen maahantuonti ovat sosiaali- ja terveysministeriön välittömässä valvonnassa. Suorittaessaan 35 §:ssä tarkoitetun laivakauppiaan maahantuoman keskioluen myynnin välitöntä valvontaa toimivat alkoholiyhtiön tähän valvontatehtävään asettamat ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät tarkastajat virkamiehen vastuulla.

Ehdotus

32 §

Keskioluen anniskelua saa toimittaa ravitsemisliikkeessä sinä aikana, jona tällainen liike, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle, *jollei alkoholiyhtiö ole anniskeluaikaa rajoittanut*. Tarvittavat määräykset anniskeluajasta muutoin antaa alkoholiyhtiö.

39 §

Tämän lain noudattamisen välittömästä valvonnasta, *lukuunottamatta tullilaissa (573/78) tarkoitettuja muonitusvarastoja*, huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Vähittäismyynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen paikallinen valvonta kuuluu kuitenkin lähinnä poliisille ja kunnallisille alkoholitarkastajille. Keskioluen myynti ja mainonta sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattaminen Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevilla suomalaisissa aluksissa ovat sosiaali- ja terveysministeriön valvonnassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Keskioluesta annetun lain 11 §:n nojalla sosiaali- ja terveysministeriön aluksen haltijalle myöntämä lupa tai alkoholiyhtiön laivakauppiaille antama suostumus jää voimaan toistaiseksi, enintään kuitenkin kahdeksi vuodeksi tämän lain voimaantulosta.